

Király Ignác: ALAPELVEK

Pontosabban azt kellene írnom, hogy alapelveim, de nem szeretném szubjektívizálással gyengíteni azt a tapasztalatot, amelyből tételeim születtek. Ha megosztjuk egymással vezérelveink tételeit, akkor értékeket áramoltatunk. Az életben szinte minden mindennel összefügg. Amikor mégis legfontosabb kapcsolataink szerint csoportosítok, akkor a leginkább használatos életterekhez csatolok egy-egy tételt. Felületesen azt mondhatnám, hogy ezek a megállapítások közhelyek. Számomra azért többek ennél, mert a megélt, megszenvedett igazságok a személyesség révén elvekké nőttek a mindennapokban.

1. ÖNNEVELÉS

a) **„Memento Vitae!”** Emlékezz az Életre! Az Életre, és nem csupán az életre. A hívő ember égre tekintésében benne van az örök élet hite. A Jézushoz igazodó hívő ember életében az is benne van, hogy a mulandó földi élet célja az, hogy maradandó gyümölcsöt teremjünk, hiszen ennek a megmaradásnak biológiai életen túli gyümölcse az örök élet. A közbeszédben hangsúlyozott humanitárius tétel az „élni és élni hagyni”. A jézusi keresztény tétel kiegészíti ezt az **éltetni** fogalommal. Ez a másokért élni akarás jelszava. Az elv tehát az, hogy úgy emlékezzek az örök Életre, hogy mások éltetésére használjam ezt az itteni életet, ahol élek és élni hagyok másokat. Ez a létharc helyett az éltető szolgálat lelkülete.

b) **„SeBaj”**. Vagyis semmi nagy bajod nem lehet, ha a Jézustól tanult hármass eszményre törekszel. Ez a szolgálat evangéliumi fogalmát **segítő**készségre fordítja. A második jézusi útmutatás a béke- és szeretet-teremtés, amit itt más szóval **barátkozó** készségnek mondok. A harmadik morális tétele Jézusnak az adás törvénye, amely itt a **jószívúsággal** fejeződik ki. Nem kell feltétlenül magasztos fogalom ahhoz, hogy a lényegét mindenki megértse, még én is. Amikor egyik kicsi unokám az első szavai között azt mondja, hogy **„semmi baj”**, akkor megértem, hogy a teremtéssel bennünk van ez a jézusi hármass. A sok kibontakozást gátló erővel szemben jó, ha egyszerűen és tettekkel hitelesítve élem és mutatom meg, hogy így élni jó.

c) **Globálisból a divinális gondolkodás felé.** A teremtett világgal való emberi kapcsolat a pusztítástól kezdve a kihasználáson át a nemtörődömségig számtalan formában jelen van. Akiben van egy kis józan megfontolás, az ha hívő, ha nem, de eljut a környezettudatos megfontolásokra. A földkerekség teljességének védelme, értelmes használata, fenntartható működésének segítése a globális gondolkodás megnyilvánulása. Hívóként kísérletet kell tennem arra, hogy a Teremtő szándékainak emberi szinten belátható szemlélete szerint nézzem ezt a világot. A **divinális (isteni)** ezt akarja kifejezni. Mindent annak elismerésével, hogy Istent a maga mivoltában nem ismerhetem meg. Azt azonban megismerhetem, hogy ki ő az én számomra. Az egész világ olyan törvényszerűségek szerint működik (és így én is), hogy ezek ismerete és tiszteletben tartása létkérdés. Ha maradok a globális szemléletnél, az is jó, de annyi emberi önközpontú és megmagyarázott bűn is mutatkozik, hogy a jó eszmények viszonylagossá válnak. Háttha a Teremtőre mutató szemlélet beláttatja, hogy nem uralkodnom kell itt a földön, hanem a teremtett környezetemmel harmóniára törekedve kell élnem.

d) **A jót önmagáért és önmagamért szeressem.** Tudjuk, hogy jónak lenni jó dolog. A jó ember az, aki pozitív értékszemléletével élte az élet rá eső kis zugát. Amikor önmagáért teszem a jót, akkor nincs bennem a jutalom, a hála vágya. Olyan ez, mint amire Jézus buzdít, mondván, hogy a rejtekben levő Atyánk majd megfizet nekünk. Van karitás, amely ismert, sőt másoknak is ajánlott tevékenységünk. De van olyan jótett is, ami csak úgy adódik, csak úgy megnyilvánul, amiben nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal. A jó emellett ott van az ember önértékelésében. Igenis kell, hogy égre tekintően hálás szívvel átéljem, milyen **jó érzés nekem**, hogy valami jót tettem. Az önnevelés, a személyes fejlődés erőforrása az is, hogy tud belőlem is jó fakadni.

e) **Igényszintünk mutatja értékszemléletünket.** A szegénység nem cél, hanem adásunk következménye. A gazdagságnak is lehet evangéliumi megfogalmazása. Gazdag az, aki anyagi, szellemi, lelki javakban bővelkedik. A lényeg, hogy hogyan is alakul ez ki. Jézus szerint, ha vagyunk már százan, akik egymást éltetni akarjuk, akkor máris van száz testvérünk, nővérünk... házuk. A teremtett és létrehozott javak a boldogításunkra vannak. Boldogulunk is, ha másokat boldogítunk. Ilyen egyszerű a jézusi igény szint. Csírájában ott van ez a népi szokásokban, például amikor disznótoros kóstolót vittünk a szomszédba, friss süteménnyel becsengetünk a szomszéd nénihez. Tudjuk, hogy egy nagycsalád feneketlen kútként tudna elnyelni minden adományt. A Jézusra figyelő család azonban habzsolás helyett **értékáramoltatással** éli meg értékszemléletét.

f) **Az ima Istent megszólítás.** Tehát nem Istennel való beszélgetés. Válasz vagy van, vagy nincs. Válasz vagy így jön majd valamikor, vagy úgy. Az ember a maga istenkapcsolatát szavakban is megéli. A saját és más hívők szavaiban. Olyan az imánk, amilyen az istenképünk. A mindenhatóhoz imádkozó ember vágyainak teljesítését kéri istenétől. A mindent adó Istenben hívő viszont ősbizalommal tekint az égre, és vágyait nem szégyellve, mint egy gyerek a szülei felé, teljesen **kitárja magát** Atyja felé. Nem munkaköri leírásokat fogalmaz istenének, hanem vallomásokat. Ezért a közismert imafajtákat akár ki is egészítheti: a kérő, dicsőítő, hálaadó, bűnbánó imákhoz hozzá teheti az ígérő imát – ebben az imádkozó önmagát akarja mozgósítani valami igazra, szépre, jóra és szentre. Ezért imádkozzuk a családi imánkat így: „...jobbá lenni folyton biztatjuk magunkat...”

g) **Istenkép reményű az ember.** A hívők közmeggyőződésében közismert, hogy Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtette az ember. A kérdés drámai, mert az ember történelme ölések és árulások története. Az ószövetségi biblikus mondat egy vágyvezérelt hívő megfogalmazás, a valóság pedig egy tragikus ellentmondás. Az emberiség létszámához képest elenyésző azok száma, akiket például az Egyház szentté avatva, példaképként tud állítani a hívek elé. Jobb, ha maradunk a realitásnál. A Teremtő megálmodhatta, hogy olyan lényt teremt, aki ha igyekszik, még teremtőjéhez is hasonló tud lenni, a maga emberi módján. **Reménykedik a Teremtő**, hát reménykedjünk mi is! Ez a remény pedig küldetésünket is megfogalmazza: Ha odafigyelünk magunkra és egymásra, akkor néha csodás lehetőségek villannak be az életünkbe. Az önfeláldozó szeretet, az életet is odaadó hűség, a másokért élő áldozatosság mutatja, hogy ilyenre is képes az ember. A szeretni akarás vezérelhet arra is, hogy másokban meg akarjam látni Jézust. Ennél realiztikusabb lenne, ha én akarnám megjeleníteni Jézust mások számára.

h) **Az istenkapcsolatba befér a perlekedés.** Az ember érzelmeiktől vezérelten is működik. Tele van az életünk megmorogni valókkal. A nem rajtam forduló, mégis rajtam csattanó történések bosszantanak, dühítenek, elkeserítenek. A hívő ember, amikor már nincs kitől számon kérjen, Istenéhez fordul. Tudom én, hogy nem akar ő kitalálni velem. Tudom, hogy az én szűk látásom miatt nem láthatom, hogy mit-miért-mikor-mennyire kell viselnem a próbatételeket. Mégis morog az ember. **Miként a gyermek** a szüleiével. Megbántom Atyánkat? Nem valószínű. A szülő is hányszor reménykedik abban, hogy a gyermek egyszer majd belátja, hogy így volt helyes és értelmes, amit most csak elviselni tud. Miért is akar az ember mindig és mindent átlátni, megérteni, elfogadni? Mert a rá eső területeken így tud helyesen működni. Más az engedelmeskedtetés, ott a parancsot adó a felelősség. Az istenkapcsolat azonban együttműködésre hivatott vonatkozás. Jó, ha az ember belátja, hogy egyszerre gyermek is és felnőtt is. Isten iránt gyermek, annak minden kajlaságával, a felnőtté válás pedig szabadnak megélt döntésekkel működik, vállalva döntéseinek felelősségét.

2. HITVESTÁRSI ELVEK

a) **Szeretetszövetség.** A házasság definíciója: Egy nő és egy férfi életre szóló, fejlődőképes szeretetszövetsége. A torz elképzelések sok baj forrásai. Aki önközpontúan köt házasságot, az inkább csak szerződést köt, amely addig működik, amíg hozza a tőle várt előnyöket. Aki ösztönvezérelten házasodik, az legalizálja a szexualitását, és szerelemként definiálja a kapcsolatát. Amikor halványul a hormon dinamikája, akkor ezt nem természetes jelenségnek veszi, hanem kapcsolatuk elhalásának. Pedig akkor az **egymásért élő szeretet** fázisa következik. A házasságkötéskor egymás boldogságának szolgálatára kötünk szövetséget. Az ókorban a szövetségkötéskor egy áldozati állatot kettévágtak és oszlopokra állították, hogy a szövetséges felek átmenjenek a véres oszlopok között: „Így járjak, ha megszegem szövetségünket!” Az „életre szóló” kifejezés a biológiai életre mutat: holtomiglan, holtáiglan. Ez a meghatározás eszmény, amelyre törekedni illő és üdvös a feleknek. Ez nem garancia, mert a házasság olyan, mint egy élő szervezet, életjelenségekkel működik, de megbetegedhet, agonizálhat és meg is halhat. A keresztény feltámadáshit ki lehet terjeszteni erre is: Aki megfutamodik, aki feladja, az mindenekelőtt szálljon magába és tartson bűnbánatot, mert ez a megújulás előfeltétele.

b) **A kézfogás szentsége.** „Krizishelyzetben az igazságnál nagyobb érték a kézfogás” (Wass Albert). A kézfogás esély a békességre, a meghallgatásra, a toleranciára. A veszekedések rendre a szubjektív igazságoknak nevezett véleményekből fakadnak.

Az ember két csúcsértékre épít: az igazságra, vagy a szeretetre. A közvélekedés a „vagy” helyett „és”-t mond. Hol ez, hol az érvényesül. A valóságban azonban súlyos ütközés lehet az igazság és a szeretet között. Az igazság bajnokai hulláhegyeket csináltak a történelemben. A szeretet bajnokai vértanúkat és szenteket jelentenek nekünk. Az igazság nagyon viszonylagos, amint az elefántot szemlélő is abból, amit a nagy testből lát, azt gondolja elefántnak. Kezünk a kapcsolatépítés eszköze. A kézfogás a fegyvertelenség, a bántani nem akarás ősi kifejezése.

Keresztényi kiemeléssel a kézfogás a **segíteni akarás testbeszéde**. Az elalvás előtti kézfogás méltó naplezárása egy hitvesi párnak.

c) **Fejlődésben nincs nyugállomány.** Amikor megházasodunk, odatesszük magunkat úgy, ahogyan vagyunk. Erényeinkkel és hibáinkkal együtt. A megtévesztő egymást félrevezetés csak ideig-óráig működik. A személyiséget elfogadtatni akaró vallomások az élet felülírja. Gazdaságosabb megtanulni a fali tiplizést, mint szerelőt hívni és keményen fizetni. Úgyis van elég fizetni való, legalább amit tudunk, oldjuk meg magunk. Régen természetes volt a feladatok határozottabb szétválasztása. A férfi az eltartó, a nő az otthoni üzemeltető. A szeretet elve azt mondhatja velem: „Egy férjnek a szülésen, szoptatáson kívül elfogadható szinten illik teljesíteni mindent.” Ha a feleség nincs munkaviszonyban, hanem otthon teljesít, akkor is. Akkor az őt kiváltás, a napi kis „szabadságolás” miatt kell a mosogatóhoz állnunk. Minél sokoldalúbb az ember, annál sokféleképpen tud társáért élni. Aki ezt házastársi rabszolgaságnak, ingyen cselédségnek mondja, az még nem tudja, hogy az igazi sikerélmény, az igazi öröm az, amikor az, akivel szeretetszövetségben vagy, az **boldog, és igyekszik** feléd is megélni azt, amit tőled kapott. „Amit szeretnél, hogy neked tegyenek...”

d) **A MÉGIS szentsége.** Amikor összezsapnak fejünk fölött a hullámok, akkor vizsgálunk igazán. Az ősegyház legtöbbet emlegetett erénye az elviselés (*patientia*). Néha saját magunkat sem könnyű elviselni, hát még párunkat, ha ránk zúdítja hullámain. Ilyenkor sokszor kevésnek érezzük az erőnket. Kapaszkodót kell keresnünk. A „mégis” ilyen kapaszkodó. Annak ellenére, hogy ilyen, mégis elviselem, mert a szeretet jézusi elve ezt követeli tőlem. Diákéletünk vizsgái, szigorlatai nem voltak wellness-programok. Mégis nekigyürkőztünk. Az élet hányszor kényszerít olyan helyzetbe, amikor nem tudjuk, miért így, miért most, miért engem tesz próbára, de mégis összeszedjük magunkat, és talpra állunk.

De hát attól is kell elviselni, akinek szeretetszövetségben kellene lennie velem? Igen, mert az **én véges-ségem és az ő végessége** kihívást is jelent. A „mégis” kapaszkodója mögött ott van a bocsánatkérés és a megbocsátás reménye. Istenbe vetett hitünkben a hűségünk ezen a „mégis”-en alapul. Mert e mögött egy ősbizalom van: Ő biztosan jót akar nekem, és ha fáj is az élet, mégis hű akarok lenni. Az embernek ezt az ősbizalmat kell lehoznia a hitvestársi kapcsolatába. Mégis elvisellek, mégis viselj el te is, mert bízunk egymásban!

e) **Akin a kalap, azé a felelősség.** Nehéz az az élet, amelyikben nem a legalkalmasabb elve szerint működnek a házaspárok. Az uralkodó amazon mellett alázatból meghunyászkodó férj csendes vértanúságban él. A férfiöntudat és gőg elnyomása alatt szenvedő asszony a félelmeit, fájdalmait viseli. Az uralkodni akaró férj és az uralkodni akaró feleség közötti feszültségek örülete földi pokol mindkettőnek. Ezek helyett jó, ha „miniszteri” tárcákkal élünk: amelyikünk az alkalmasabb az adott feladatra, az vezesse a tárcát. Addig vezesse, míg ő az alkalmasabb. Éveink változásokat hoznak. Lehet fejlődni és lehet visszafejlődni. A takarékosból válhat pazarló, de a herdálóból is válhat kuporgató. Ezt nem a vélemények és vágyvezérelt elképzelések döntik el, mutatják meg, hanem maga az élet, maguk a tények. A beszélgetni tudó felek tudnak **szereposztást is változtatni**. Az ideális jézusi házasságban a felek versengenek az egymást szolgálásban. De hol van itt ideális házasság? Ennek reménye ott van, ahol az uralkodni akarást legyőzi az egymásért élés fejlődőképes törekvése.

3. GYERMEKNEVELÉS

a) **Normára, szelíden.** Az ide vezető út súlyos szeretetlenségekkel van kikövezve. A legrosszabb a „norma nélkül nevelni erőszakkal”. A nevelni szó nem is illik ide. A csapongó elvárások, az ellentmondó szülői döntések, a hangulati szeszélyességek „széltől lengetett nád”-féle nevelések. Ha ez még agresszivitással, erőszakkal is párosul, az tragédia. A kis családi szemétdombon is csak uralkodni akaró szülő ezt az uralkodási vágyat örökíti gyermekeibe. A másik változat a „norma nélkül nevelni szelíden”. Kedves, aranyos szelídség a gyermek kiszolgálója. Így lesz a szülő gyermekei cselédje, és mindez szeretet címen. A szülő normája, hogy kiszolgálja, kényeztesse gyermekét. De hol van a **családi norma** rendje? Ha ilyene nincs a szülőnek, akkor a nincsből nem is tud adni. A harmadik változat a „normára nevelni erőszakkal”. A pedagógiai szeretet nélküli szülő bevasalja gyermekein, amit jónak gondol. Ezek a gyermekek alig várják, hogy leválhassanak a szülőkről, és amíg ez nem megy, akkor ott verik át őket, amikor csak lehet. Végül így is fogalmazhatunk: a szelídség olyan norma, amelyre a szülő is neveli önmagát, hogy hitelesen nevelhesse gyermekeit.

b) **Nem a mieink, ránk vannak bízva.** Aki ezt megkérdőjelezi, az majd belátja, amikor felnőnek a gyermekei, és mennek a maguk útján. A szülői felelősség a születéskor nagyon erős, a felcseperedéskor komolyodik, az ifjúkorban javasoló és támogató segítséggé táguul., felnőtt gyermekeinket pedig segítőkész szeretettel figyeljük, és drukkolunk, hogy boldogok legyenek. Ha pedig elkutyul valamelyik, görcsölünk, imádkozunk, drukkolunk, és végül elengedjük azzal, hogy „lelke rajta”. Aki azt gondolja, hogy azért van gyermeke, hogy ő kiélhesse szülői vágyait, az nagyon szűkre szabottan értelmezi az életét. Igen, lehet önközpontúságból is gyereket vállalni. Lehet megélhetési szülőiséget vállalni, amint ezt egy asszony mondta nekem: „Kiszámoltam, hogy a harmadik gyerek mikor jöjjön, hogy még gyesen lehessenek.” Gyermeket nem az anyagi előnyökért vállalunk, és még csak nem is a társadalmi megbecsülésért. A hívő ember kellő szerénységgel belátja, hogy ő **a teremtő Isten meghosszabított keze**, amikor babát vállal. A ránk bizottság pedig megfontolt felelősséget is jelent, hiszen határaink ismeretében és a jövőbe vetett felelősségünk tudatában vállalunk.

c) **A jelenhez gyökerek, a jövőhöz szárnyak kellene.** Mindannyian arról álmodunk, hogy ne gyökér nélküli vágott virág legyünk. Gyökereink táplálnak. Akkor is, ha tele vannak elrettentő példákkal. Hát még ha tele vannak követhető és továbbfejleszhető értékekkel! Jó, ha az ember tudja a helyét ebben a földi életben. Nem mi nyaltuk kerekre a Holdat. Egyedi csodalények vagyunk, hiszen már az ujjlenyomatunk is eltér a sokmilliárd emberétől. Ugyanakkor porszem vagyunk, mert elég, ha fejünkre esik egy téglá, és máris vége a földi életünknek. Ebben a kettősségben kell megtaláltatni gyermekeinkkel is az ő helyüket. **Reális jövőt álmodni** az a gyermek tud, aki ismeri gyökereit, ismeri saját adottságait és munkálja a jelenben a maga fejlődését. A fejlődés nem mennyiségi fogalom, hanem minőségi. Manapság az az értékesebb ember, aki gazdagabb, aki népszerűbb, aki magasabb polcon van. Ezt a torzképet nagyon nehéz helyretenni a gyermekeinkben. Felnöve persze belátják határaikat, és felismerik, hogy az emberek között ki is az értékesebb ember. A jövőt formálni akaró szárnyaknak akkorának kell lenniük, hogy elbírják a tömegünket. Minél nagyobb a földhöz ragadt materiális tömeg, annál kisebb az égbe emelkedés esélye. A szárny a gyermekben először csapongás, növekedvén pedig az álmokat realizáló felemelkedési erő.

d) **A megtérés személyes lehetőség és kötelesség.** Nem lehet az anyatejjel magunkba szívni a megtérést. Irreális szülői vágy, hogy a családi fészek légköre pótolhatja a gyermekeink személyes megtérését. A családi körülmények lehetőséget jelentenek az ott növekedőknek. Lehetőséget, motivációt, amit vagy használnak, vagy nem. **A személyes döntés** nem kerülhető ki. Van alapmegtérés, amely a tudat átformálásából születő elkötelezettség. Van korrekciós megtérés, amely a hibák, bűnök miatti bünbánatot és a jobbra lenni akarás elhatározását jelenti. Mindenki maga felel az élete alakításáért. Erre a személyes felelősségre kell nevelni felnövekvő gyermekeinket. Az eszmény ott lebeg a magasan. Jó tudni róla. A nevelésnek az eszmére kell irányulnia: arra az értékszempléltre, amelyet a szülő értéknek tart, vagyis jónak szépnek, igaznak és szentnek gondol. Az eszme szerint élünk, és haladunk az eszmény felé. Lehet Jézust követni megtérés nélkül is, amint követjük egy-egy nagy személyiség tanítását. Ez szellemi, de személytelen követés. A személyes az, amikor az ember a tanítását, az élete példáját és a lelki odaadottságot is átéli. Amint szoktam mondani: Bulányi-tanítvány vagyok, de Jézust követő. Vagyis a szülő ne várja el, hogy őt kövessék gyermekei, hanem Jézust kövessék, a szülői gondolatok és tapasztalatok felhasználásával. Tehát megtérés nélkül nincs Krisztus-követés. A keresztény családba születetteknek legfeljebb több a motivációjuk, ha szüleik úgy is élnek.

e) **Engedelmesség helyett ráhallgatás.** A rendőrség, a katonaság, az egyházak engedelmeskedtetési működése nem égből pottyant módszer. Akkor sem az, ha a vallások mindenre isteni pecsétet tesznek, hogy minél keményebben képviselhessék emberi akaratukat, emberi törvényeiket. Az engedelmesség egy nagyobb erőnek, hatalomnak való alávetettség. Lehet ez úgy, hogy az ember maga veti alá magát, mert ezt tartja a maga számára előnyösnek; van úgy, hogy külsőleg telepszik az emberre mások akarata, és ezt lehet elviselni, vagy lehet ellene lázadni. Az ember azért hoz törvényt, hogy rend legyen. A rend itt a törvényhozók értékszemplélete szerinti rend. Az Isten rendje a ráhallgatásra épül. Van, akinek az istenképe az engedelmeskedtetni akaró emberek képe szerinti. Jézusra hallgatás nem az előtte való hasraesés, hanem a megfontolt tájékozódásra épülő ráhallgatás. A szülő előtt sem kell behódolnia a gyermeknek. A nevelés célja, hogy megadjuk a szükséges és elégséges ismeretet annak érdekében, hogy ránk hallgasson a gyermek. A gyermekek növekedésével egyenes arányban **csökken az engedelmesség, és növekszik a ráhallgatás.** Szülői szemmel be kell látni, hogy a tini lázadások az engedelmeskedtetés és a ráhallgatás közötti törésvonalak. A jellembeli felnőttég egyik ismérve, hogy „szabad vagyok, ráhallgatok”. Teszi ezt a fiatal felnőtt gyermek, mert belátta, hogy ő sem tud jobbat. A szülő pedig belátja, hogy hatékonyabb és emberhez méltóbb, ha az utasítást javaslattá szelídíti.

Folytathatnánk megfontolásainkat, hiszen olyan sok helyzetben kell helyállnunk, olyan sok hibát követünk el, hogy naponta megfogalmazhatunk újabb alapelveket. Ezek fejlődőképességünk mutatói. Szeretetünk koncentrikus köreiből csak hármat érintettem. Ahányan vagyunk, annyi egyéni alaptétel születhet, hiszen szeretetköreink egyéniak is.

Egy valamiben közösségben vagyunk: egy irányba tekintünk, és egy irányba is igyekszünk haladni, egyénileg, házasságunkban és családi helyzetünkben egyaránt. A tételek ott vannak az életünkben. A pénz- és időelszámolásunk nem más, mint önmagunk kézben tartása. Ez is eszköz célunk érdekében. Amint a vallás is eszköztár a megszentüléshez, és a hittételek is egy valamikori rendcsinálási szándék megfogalmazásai.

Ahova tartozik az ember, ott vannak odatartozási illemszabályok, amelyek nem tévedhetetlenek, sőt fejlődést igénylők (dogmafejlődés). A házasság és a család is megfogalmaz ilyen illemszabályokat. Ezek akkor éltetőek, ha fejlődőképesek, rugalmasak és személyre is szabottak. Erőt kívánok mindehhez!

[2026]